

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 42 (513)

Fredagen den 22 oktober 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	> 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	> 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lös:n endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	> 3:—				Utländska annons. 70 öre pr noup-rad.

Anna Lang-Wolseley.

Utåt och uppåt! I dessa två ord ligger utvecklingens gång för så många af våra sångfåglar. Vårt aflägsna land kan ju ej bjuda dem ära och ryktbarhet, knappt nog bröd, och så sträcka de vingarne till flykt utåt och tro att kosan därmed alltid bär uppåt. Så blir det ock för en och annan, kanske för ej så få, men hur många är det ej, som tro detta »utåt» just vara det saliggörande, som glömma våra strömmars brus och skogars sus, allt det som ger våra toner deras nationella ursprunglighet, deras tjusning och konstnärliga allvar. Det är en hel nations konstnär-individualitet som träder oss till mötes hos en verkligt nationell konstnär. Genom sitt mystiska samband med sitt hemlands natur kan en sådan lyfta oss upp öfver vardagslifvet tusen gånger högre än den betänksamme skolastikern, som med flitig noggrannhet utpekulerar hvarje stils karaktäristiska drag så noga, att han totalt glömmert bort sig själf och blir glömd af sina åhörare. Hur lifligt minnas vi ej sådana individuella konstnärer som Teresa Carreño och Pablo de Sarasate! Det lugna temperament, som utmärker vår musikaliska konst, medger tyvärr ej framträdandet af så starka individuella karaktärsdrag som hos de båda nämnda konstnärerna, och det så mycket mindre som den exekverande konsten hos oss har så föga stöd hos den skapande, hvilken ännu ej hunnit utbilda en till färg och form fullt nationel stil.

Det gäller äfven i detta afseende att hvarje fågel sjunger efter sin näbb och på sitt sätt, och den sångfågel vi idag presentera för våra läsare, har till och med en särskild näbb, violinen. Hon hör i alla fall, figurligt taladt, till sångfågeln; skillnaden från de öfriga sångfågeln är blott den, att hon behöfver ett yttre instrument för att kunna sjunga, men detta instrument är det, som af alla står människan närmast i naturlig ädelhet och uttrycksförmåga.

Anna Lang — så är denna sångfågels namn — har sökt framgången utåt, men också uppåt. Det är sällan under de senare åren vi här hemma fått höra hennes spel, men alla underrättelser om henne från utlandet säga oss, att hon ej glömt det konstnärlighetens »Excelsior!», som ständigt manar till högre strävan och fullkomning och som slår den säkraste bryggan för samstämmighet mellan tondikten, exekutören och auditoriet.

Anna Lang är dotter till härads höfdingen i Norra Vadsbo domsaga K. F. M. Lang och hans hustru, född Stjernstam. Under barndomen och uppväxttiden i Mariestad röjdes snart hos henne otvetydiga musikaliska anlag. I synnerhet visade sig detta i ett fint absolut gehör, som satte henne i stånd att med största säkerhet namngifva de toner, hon hörde, ej blott från pianon, utan äfven från klockor, glas och dylika föremål. Till dessa bestämda anlag togs också vederbörlig

Om hvarje mänskas lif en segling är —
Som skrifvet står i många vackra dikter —

Det gäller att se upp, hvarst kosan bär,
Och akta sig för blindskär och konflikter.

Axel Lundegård.

hänsyn vid den unga damens uppfostran, och redan såsom sexårig började hon försöka sig på pianot.

Men detta slags musik tillfredsställde ej flickans musikaliska behof. Hon öfvergaf snart detta alldagliga instrument, och nioårig pröfvade hon för första gången sina små fingrar på violinen. Hon gjorde snabba framsteg; tillfällen till öfning fattades ej tack vare en syster, som skötte pianot, och musikläraren, som trakterade violoncell. Under flitiga studier främst af de äldre mästarna gick det raskt framåt och 1873 intogs Anna Lang i Musikaliska akademien i Stockholm.

Nu blefvo studierna under professor Lindbergs ledning ännu mera allvarliga och systematiska än förut. Pris och jettoner vittnade också om framgången af dessa sträfvan- den.

Men äfven för en violinälfva har lifvet sitt allvar eller rättare sagdt sin prosa, och det fick också Anna Lang erfara. Artistbanan anses af mången farlig och osäker, och den unga violinistens släkt och vänner sökte förmå henne att afstå därifrån och ägna sig åt hemmet och husliga sysslor. Men Pegasus ville lika litet nu som fordom gå för plogen; hon hade endast ett halft öga för skafferiets syltburkar och sockerskrin, men drömde dessmera om sin violin och om musikaliska triumfer. Efter ett par års dylika hushållsförsök läto fröken Langs anhöriga sina betänkligheter mot artistbanan fara, och efter ett kort besök i Köpenhamn nådde den unga artisten första målet för sin sträfvan, Paris, där den bekante violinisten Léonard blef hennes lärare. Parisstudierna varade med ett kortare afbrott i fyra år, hvarunder hon bland annat af musikaliska akademien uppmuntrades med Beskowska stipendiet.

Redan förut hade hon låtit höra sig på några konserter i hufvudstaden och landsorten, men hennes egentliga och mera bemärkta uppträdande inför offentligheten infaller först 1884 i Stockholm. Hon spelade då på en symfonikoncert första satsen af Beethovens stora violinkonsert. Det var nog oförskräckt att genast framträda med en så svår komposition, men det heter ju, att den aldrig blir en god soldat, som ej tror, att han bär marskalksstafven i renseln.

Resultatet blef långt ifrån dåligt; visserligen gjorde en och annan antydning om att tonen ej var nog stor och föredraget ej nog bredt för några stycken af den Beethovenska kompositionen, men andra delar af densamma och särskildt Léonards kadens utfördes på ett sätt, som tillvann henne allmänt erkännande och ställde hennes solida teknik utom allt tvifvel.

Under de närmaste åren följde konsert-tournéer dels i Sverige, dels i England (med den berömde kontrabasisten Bottesini).

Dessa senare uppträdanden stadgade fröken Langs anseende hos den engelska publiken; hon bosatte sig i London och har allt sedan dess varit en faktor, med hvilken man måste räkna, då man talar om musiklifvet i den engelska hufvudstaden.

På konserter i Kristallpalatset, Albert Hall, Queens Hall m. fl. af Londons förnämsta konsertlokaler har Anna Lang uppträdt, och det nordiska draget i hennes konst, det blida kvinnliga föredraget och den klara, rena, nobla tonen, ha ställt henne på en fast position i den engelska publikens ynnest. Jämförelsen med fru Neruda-Norman, som vi ofta sett lämpas på Anna Lang, är naturligtvis i vissa fall öfverdrifven, men det saknas ingalunda likheter och beröringspunkter mellan dessa båda artister.

Violinlitteraturen behärskar Anna Lang i stor utsträckning: Vieuxtemps och Wieniawski, Svendsen, Bruch och Raff, Grieg och Saint-Saëns finnas på hennes repertoar, som ändock har utrymme för Händel, Corelli m. fl. äldre mästare.

Men Anna Lang har ute i världen vunnit ej blott äran och framgången, utan också lyckan, och hon bär nu namnet Anna Lang-Wolseley, det sistnämnda efter sin make Edwyn Wolseley, en engelsk barytonsångare, som vid flere uppträdanden i England rönt framgångar och erkännanden. I sin familj hvilat Anna Lang-Wolseley ut efter sina konstnärframgångar, sysselsatt med sina små döttrars uppfostran, men samtidigt alltjämt vidgande gränserna för sin konst.

Lyckligtvis hör Anna Lang-Wolseley icke till dem, som för framgångarna i ett nytt hemland glömma det gamla. De starka band, som knyta hennes person och hennes konst vid Sverige, har hon alltid bibehållit och stärkt och vid denna tid skall hon, efter några veckors vistelse hos anhöriga i Västergötland, åter gifva den svenska hufvudstaden ett nytt prof på sin konst. Tyvärr har en tilldragelse af sorglig art drabbat konstnärinnan, i det hennes äldrige fader just i dessa dagar afidit. Vi komma sålunda att få ägna de sympatier, som utan tvifvel skola komma konstnärinnan till del, äfven åt den sörjande dottern.

H. V.

Kring aftonbrasan.

*D*ärute håller vinden larm
inunder höstens tunga himmel
och jagar bladens gula vimmel
med prassel upp mot fönstrets karm.
I parkens dunkel regnet tisslar —
det droppar ned från stam och gren
på mossbelupen bänk af sten,
och någonstads en flöjel gnisslar.

*Från salens fönster brasan skiner
och kastar ljus på gårdens sand;
när näfvern flammor upp ibland,
bli regnets droppar till rubiner.
Det lyser rödt på Karos tass,
där han i kojans glugg sig ställer
och på en bonde sakta skäller,
som nöter vägen med sitt lass.*

*Men pappa drar sin nattrock på
med hjälp af Lilly, äldsta barnet,*

*och mamma nystar yllgarnet,
som skall bli strumpor åt de små.
Från muntra brasan ljuset strömmar,
reflexer tak och väggar nå,
och fram ur salens mörka vrå
kör sago-mor med gyllne tömmar.*

*Det tisslar som af troll och vättar,
i blåstens susning pilten hör
hur vargen smyger utanför,
och väggens skuggor blifva jättar.
Men äfven längst försvunnen vår
med gökrop i den ljusa hagen
och älfvors dans kring vattendragen
på nytt utur sitt hölje går.*

*Ty brasan har så mången bild
i gnistor och i röda bränder,
dem pappa smyckar med legender,
tills sista lågan är förspild.
»Det var en gång för längesedan
en vacker prins... ja, hör nu blott!»
Och när de alla sagor fått,
så sucka barnen: »slut nu redan?»*

*De krypa samman i en klunga;
i salens skymning tystnad rår,
men regnet hårdt på rutan slår
och högre vindens andar sjunga.
Det brusar öfver haf och fjäll,
om köld och mörker sjunger rösten,
om onda tankar och om hösten,
som föds vid stormens dån i kväll.*

*Men genom rutan skimrar röd
den sista strålen ifrån härden
och bär ett budskap ut i världen
om hjärtefröjd och hjärteglöd.
Så flöda tusen blida strimmar
från tusen hem i höstens tid
och stockna ej, trots mörkrets strid,
trots öde hedens tunga dimmor.*

Ernst Högman.

Bosättning.

Paralleller af Knut Stenson.

Lisen Palm och Ida Jonson voro anställda i samma affär med en månadslön af 50 kronor hvardera. Den förra hade ett godt föräldrahem och fick använda sin lön uteslutande för sin egen person, då däremot Ida var en föräldralös flicka, utan alla andra resurser än den knappt tillmätta lönen. Hon hade därför inte haft råd att inackordera sig, utan hyrt sig ett möbleradt rum, »så länge» — hade hon tänkt, när hon först tillträdde sin plats, men åren gingo, och fröken Ida hade ännu icke kunnat förverkliga sin så lifligt närda önskan att få reda sig ett eget litet bo, om än så anspråkslöst.

En regnig sommarsöndag sutto de båda kamraterna tillsammans i Lisens hemtrefliga rum, där det inte fanns något, som hon ej kunde kalla sitt. I sanning, Lisen var bra lycklig, tänkte Ida — men förstod hon väl

att uppskatta sin lycka? Ah nej, hon tog det allt som det skulle så vara.

»Vet du,» sade Ida, »nu är jag totalt uppledd på att sitta och titta på andras möbler. Jag ämnar sätta bo med första.»

Lisen såg tveiflande på kamraten. Det där hade hon hört alltför många gånger för att fästa sig därvid.

»Ja, men den här gången skall det ändå blifva något af,» sade Ida energiskt och gungade häftigt af och an i den stoppade korgstolen. »Jag har redan ett mycket trefligt rum i kikaren, till ett ganska moderat pris. I längden blir det ju också i själfva verket billigare att hyra utan möbler, det är själfva bosättningen, som utgör svårigheten. Men jag får försöka att knaggla mig igenom den så godt jag kan — skaffa mig litet i sänder. Glädjen blir så mycket större, när mitt lilla hem äntligen står färdigt. Ack, du skall få se! Med litet uppfinningsförmåga och en smula smak kan man åstadkomma underverk af snart sagdt ingenting. Ett toalettbord till exempel kan man ju fabricera af en vanlig packlår, litet skärt kambrik och en gammal gardin.»

»Jag tror visst jag har en gammal gardintrasa att presenta dig med,» sade Lisen välvilligt.

»Tack, lilla du! Det var rysligt snällt! Och så när allt är färdigt, blir du inviterad på ett finare kaffekalas,» skämtade Ida.

Fröken Lisen log förströdt. Det såg ut som om hon haft sina tankar på annat håll, något som Ida ofta lagt märke till på sista tiden. Men hon var nu jämt så upptagen af sina egna storartade planer, att hon ej vidare reflekterade däröfver. Ibland kunde hon ligga vaken timalt och kalkylera och möblera. Men framför de stora, eleganta bosättningsmagasinen stannade hon numera aldrig. Hon hade gjort det förr. Och i fantasien hade hon utvalt allt det, som slog mest an på hennes skönhetsälskande sinne, läckra, dämpade färger — allt som var vackert, fint, mjukt och bekvämt. Nu gick hon i stället hem och satte upp en prislista på de enklaste och billigaste bohagsting i världen — räknade och strök. Nej, kunde verkligen en *eldgaffel* räknas till öfverflödsvaror! Ja, det såg så ut, för henne åtminstone, efter hon inte tycktes kunna anskaffa den. Några besparingar på en sådan lön hade hon naturligtvis inte kunnat göra, den räckte ju nätt och jämt till, hvad skulle hon då sätta bo för?

Åb pytt, hon fick väl taga det oundgängligaste, säng och sängkläder, på en afbetalningsaffär och snoka reda på annat i s. k. klädstand och själf snygga upp det med litet emaljfärg. Det skulle nog gå så bra. Hon var en sådan liten optimist, trots att lifvet varit en riktig smulgråt emot henne.

En måndags morgon, just vid detta viktiga skede i fröken Idas lif, trädde Lisen in i affären, mystisk och glittande glad.

»Gissa, hvad jag gjorde i går!» ropade hon och sprang fram till Ida, som befann sig ensam inne.

Ida gissade på allt möjligt roligt och trefligt och angenämt, men utan att hitta det rätta, då Lisen lät sin vänstra hand med en glänsande ny förlofningsring dansa för kamratens ögon. »Åh, jag är så glad, så glad,» jublade hon och slog armarna om henne samt berättade hvem föremålet var. »Det har riktigt bränt mig att inte få säga något, men jag tyckte det skulle bli så förtjusande roligt att få öfverraska

dig. Och så kunde jag ju inte riktigt veta, förstås. . . Men i lördags så friade han, och i går bytte vi ringar.»

Ida deltog uppriktigt i kamratens glädje. Lisen gjorde ett utmärkt godt parti, fastän Ida icke tyckte, att fästmannen var vidare sympatisk. Men när Lisen själf var belåten, var ju allt godt och väl.

Förtjusningen öfver att vara förlofvad, att få ett eget hem, tycktes för öfrigt hos den nyförlofvade, i likhet med hos de flesta flickor, vara så sammanblandad med den personliga böjelsen, att det var svårt veta, hvilket som var öfvervägande.

Fästmän lämnade nu affären. Hon hade så mycket att ställa med sin utstyrsel och bosättning, då giftermålet skulle äga rum på hösten. »Kanske vi sätta bo samtidigt du,» sade hon leende till Ida.

Och så begaf det sig, att medan fröken Lisen gick omkring med sin fästman och gjorde storartade uppköp i de eleganta möbel- och bosättningsmagasinen, traskade den forna kamraten under sina fristunder omkring i gamla nermöglade klädstand för att för den minsta möjliga slant pruta sig till en gammal rostig eldgaffel eller ett litet skamfiladt bord.

Första lysningsdagen var det stor mottagning och stor exposition i Lisens hem. Hon hade fått mottaga en massa lysningspresenter. Ingen bland släkt och vänner hade glömt, att hon skulle sätta bo, och det med en förmögen, solid karl till, då fick man lof att riktigt visa sig på styfva linan. Till och med den småaktige principalen hade slagit sig lös och förärat en prålig silfverpjäs. För öfrigt hände det naturligtvis här, som alltid vid dylika tillfällen, att åtskilliga saker förekommo i flere exemplar.

Ida gick omkring och beskådade allt — duktyg, broderier och väfnader, silfver, glas, porslin och prydnadsföremål. Ack, hvad hennes lilla blomglas, som hon köpt med uppoffring af den vackra frukostkoppen hon så mycket glädt sig åt att få, tog sig tarfligt och oansenligt ut bredvid ett halft dusin andra! Lisen hade endast kastat en flyktig blick därpå och sagt något om, att det var aldeles onödigt.

Ja, det hade hon verkligen bra rätt i! Ida tyckte nu själf, att hon varit dum, och trots sitt goda hjärta kunde hon ej underlåta att göra jämförelser — de kommo för resten aldeles själfmant. Hvad människorna ändå äro underliga, tänkte hon, eller kanske snarare »bruket», detta outransakliga, allsmäktiga något, hvarunder äfven de halsstyfvaste slafviskt böja sina nackar.

När den ensamma, fattiga kvinnan vill försöka skaffa sig ett eget litet hem, kunde man ju tycka, att hennes bekanta borde finna sig lika manade att draga ett strå till hennes lilla bo som till dens, hvilken genom äktenskapet blir rikligen försörjd. Men hvem tänker väl därpå!

En trasig gardinbit, som den öfverlyckliga bruden förärat henne, samt en gammal pall, erhållen som lån af en äldre, välmående fru, det var allt, hvarmed hon begäfvats till *sin* bosättning! Samma fru hade skänkt Lisen den härligaste hvilstol, hon, som redan förut hade så många soffor och stolar att hvila i!

Men så rätade Ida upp sig och det kom en glimt af mod och tillförsikt i hennes förståndiga ögon. Med ihärdighet och försakelse skulle hon genom eget arbete ensam

samla hvarje strå till sin lilla stack, och när den äntligen stod färdig, skulle hon känna större tillfredsställelse öfver att ha skapat den *själf* och kanske erfara lika mycken glädje däröfver som fru Lisen öfver sitt rika, präktiga hem.

Stor litterär pristäfling

för

Iduns romanbibliotek.

Ett pris på tvåtusen (2,000) kronor.

Idun har, som känt torde vara, gjort till en af sina uppgifter att bland sin stora publik inom de skandinaviska ländernas bildade klasser väcka intresse för och sprida värdefull originallitteratur. För detta ändamål har tidskriften alltid låtit sig angeläget vara att inleda förbindelser med framstående manliga och kvinnliga författare, och våra avslutade årgångar prydas ock af ett stort mångtal af de bästa litterära namn. För att ytterligare öppna tillfällen till värdefulla förvärf i denna väg ha vi tid efter annan anordnat skönlitterära pristäflingar, hvilka med intresse omfattats inom skriftställarkretsar, och ur hvilka som resultat framgått flere gedigna verk. Vi tillåta oss exempelvis erinra om den som ett framstående arbete allmänt erkända berättelsecykeln »Gösta Berlings saga» af Selma Lagerlöf, hvilken först framträdde som pristagande i en af Iduns litterära täflingar, om Matilda Lönnbergs historiska roman »Fru Holmfrid» m. fl.

Genom det s. k. Iduns romanbibliotek, som med ett sextonsidigt tryckark hvarje vecka medföljer till tidningens samtliga abonnenter, ha tillfällena att framlägga äfven jämförelsevis omfattande skönlitterära verk betydligt utvidgats. Vi ha därför nu ock beslutit att för romanbibliotekets räknning ånyo anordna en större litterär täflan och inbjuda härmed skönlitterära skriftställare och skriftställarinnor att deltaga i densamma under följande bestämmelser:

För en originalroman på svenska språket, med ett ämne och af en halt, som göra den tilltalande för en bildad och vidsträckt publik, samt till ett omfång af ungefär trehundra sidor vanlig bokoktav, betala vi som pris och honorar tvåtusen kronor. Här för behålla vi oss endast rätt att i första hand offentliggöra arbetet i Iduns romanbibliotek.

Vid de insända arbetenas bedömande ha de kända litteraturkritikerna herrar Georg Nordensvan och Sven Söderman godhetsfullt lofvat biträda redaktionen.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara ingångna till Iduns redaktion, Stockholm, före den 1 maj 1898 samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å manuskriptet. Denna namnsedel brytes endast för det arbete, som prisbelönats.

Skulle prisnämnden anse, att ingen af de insända täflingsskrifterna besitter sådana egenskaper, att densamma bör tillerkännas det utfästa priset, förbehåller redaktionen sig rätt att i samråd med de öfriga prisdomarne öfver detsamma förfoga. Stockholm i oktober 1897.

För redaktionen af Idun
Frithiof Hellberg,

”Första oktober.”

Skiss för Idun af Daniel Fallström.

Hvad jag nu ämnar tala om är inte den där otrefliga flyttningsdagen, som ger vår hufvudstad karaktären af ett nyss uppbrutet zigenarläger eller af en stad i belägringstillstånd.

Nej, det är någonting helt annat — någonting guldgiltigt, någonting mjukt, oändligt mjukt och kvinnligt — ett hittebarn, kommet Gud vet hvarifrån, men som, där det slog ned som en vacker stjärna från en nattlig hösthimmel, med ens eröfrade allas hjärtan. Det låg det sagolikt oförklarliga öfver henne, om ni så vill — och detta utöfvar ännu i dag samma hemlighetsfulla makt som för tusen år sedan.

Hvem var då den »första oktober»?

Det var, som jag nyss nämnde, en liten kvinnlig varelse, som hittades i ett utrymdt lusthus långt upp på Norrmalm.

Och det var för öfver tjugufem år sedan — således på den tiden det ännu inte var så värst märkvärdigt att bo i vedbodas och lusthus och Stockholm ännu hade en smula af det oregelbundnas poesi öfver sig.

Min familj bebodde då en våning i ett stort fyravåningshus, hvars gård fortsattes af en terrass, ledande ned i en trädgård — ett sådant där vackert oting, som det nuvarande Stockholm ögonblickligen slukar, så snart det ser sig i stånd att förvandla idyllen i en skyskrapande hyreskasern.

Det var den första oktober.

Hela gården var ett kaos af flyttsaker, huset var upp- och nedvändt från källaren upp till vinden. Det var nya hyresgäster, som kommo, och gamla, som flyttade.

Skomakarens, som under sommarn bebott det lilla gulmålade lusthuset, hade dragit sina färde ett par dar i förväg och lämnat dörrarna olåsta efter sig. Detta till stor glädje för husets yngsta ungdom, hvilken genast tog lägenheten i besittning och förvandlade den till lekstuga.

Det var härliga dagar för alla dessa ostyriga ungar. Där lektes rymmare och fasttagare, röfvareborg med plundrande landsvägsriddare, blockhus med öfverfallande rödskinn. Och där röktes cigaretter i smyg, och där berättades i höstsmygningen de mest härresande spökhistorier.

Så den förste oktober på morgonen — en vacker gyllene höstmorgon med hvita, ulliga vårskyar — låg där i det gamla förfallna lusthuset en liten lekkamrat till. Det var tvätterskans Lisa, som hittade henne.

Uppriktken spred sig som en löpeld i huset.

Man lämnade flyttsakerna åt sitt öde, skurkaringarna öfvergäfvos sina ämbar och trasor — ja, jag tror till och med kryddkrämaren i huset tog in borsten för ett ögonblick endast för att kunna uppvakta den lilla obekanta i lusthuset.

Det var en rar unge. Det var man tämligen allmänt öfverens om. Sån't vackert här! Sådana vackra ögon! Men hvar i Herrans namn kom den flygande ifrån? Tänk, just den första oktober! Alldeles som stort folk. Men utan möbler och husgeråd. Bara virad in i en smårutig skotskschal och för öfrigt vid strålände lynne.

Det där var mycket att fundera öfver. Och man funderade också.

Nere hos tvätterskan stod kaffehurran på dagen i ända. På soffan låg den hittade

flickungen, och rundt kring ett stort bord sutto husets alla käringar och bara undrade.

»Hvad kan hon heta?» undrade Bergströmskan, hon, som hade magasin i hörnet.

»Hvad kan modern vara för en slyna?»

»Och hvem är fadern se'n?»

»Och hvad ska' vi göra me'na?»

Det sista grubblade man mest öfver.

Några mumlade om att anförtro henne åt polisen. Men som polisen just inte åtnjöt några vidare sympatier, mottogs icke förslaget med odeladt bifall.

Nu bodde i en af vindskuporna en extra ordinarie i verken — en helt ung man, lång, blek, litet bortkommen af sig, men som ännu aldrig kommit hem full, aldrig klickat med hyran och aldrig haft några fruntimmers-historier för sig. Dessa tre moraliska grundstenar hade byggt upp hans anseende, och hans fläckfria ryktes lof sjöngs af hela kvarteret.

Äfven han aflade nu vid hemkomsten på eftermiddagen sin lilla visit nere hos fintvätterskan.

»Är hon inte söt?» frågade Fina.

Notarien stod i drömmar och lät sin hand smekande glida öfver barnets gyllene hår, mjukt som silke.

»Är hon inte söt?»

Notarien svarade icke, men upprepade smekningen. Och så föddes, där han stod inne i det halfmörka rummet, en underlig tanke inom honom.

Om han skulle äta sig detta barn, rädda det undan fattigdomens förödmjukelser, ge det skydd och uppfostran, vaka öfver det som en far?

Som en far!

Han måste småle åt sig själf vid den tanken. Han var ju endast ett par och tjugu år, knappast torr ännu bakom öronen — således en tämligen oerfaren pappa.

Men i alla fall! Hans pengar skulle bygga en skyddande mur mellan den lilla och världen. En sådan där liten svalunge kunde inte sluka så värst mycket.

»A propos — hvad heter flickan?»

»Ja, se den som det visste!»

»Det är ju sant. Kalla henne Första oktober!»

Och från den stunden fick den guldblonda lilla skönheten sitt namn och ett hem.

»Första oktober» stannade hos tvätterskan på nedre bottnen in åt gården, medan hennes välgörare fortfarande bodde himlen så nära som möjligt.

Hela huset kände snart till, hur historien slutat. Men så stadgadt var notariens anseende, att ingen kom fram med några fula gissningar. Tvärt om höjde det hans aktier i fruntimrens ögon, under det husets herrar visserligen erkände det vackra i handlings-sättet, men också ryckte på axlarna åt slik oppoffrande hjärtnupenhet.

»Det var en kapital dumhet,» menade de.

Men det var inte den enda notarien skulle komma att begå i lifvet.

Den som bor i en vindskupa och har endast ett par och tjugu år på nacken blir lätt poet. Det är närheten af vårskyarna och stjärnorna, som gör det. Och den unge notarien undgick heller inte att hypnotiseras.

En vacker dag låg där ett litet dikthäfte af en viss Gustaf Drake i bokhandelsfönstren.

Och hans vers gjorde lycka, men den gjorde icke hans. Ty det fanns giftiga pilar och dräpande piller i samlingen. Kritiken berömde, men hans förmän i verken vände honom ryggen. Och en af dem tog honom en dag förtroligt i knapphållet, drog honom tätt intill sig och rådde honom i all vänlighet att på fullt allvar ge sig de nio muserna i våld.

»Här går ni bara och skräpar,» slutade han.

Drake tog rådet för godt, köpte ett ris Lessebo och började skriva på en roman.

Men från den dagen var hans rykte som hyggelig ung man i nedgående.

Hans skraddare gaf det första hugget. Så uteblef hyran.

Så lagsöktes han för debetsedeln.

Men det som inte klickade var den lilla summa, han månatligen lämnade tvätterskan Fina på nedre bottnen. Det var en hedersskuld, tyckte han.

Men Fina var också en ovanlig människa.

När Drake en septemberdag, två år efter sedan den lilla hyresgästen alldeles okänd kommit flyttande till det gula lusthuset, inställde sig hos fintvätterskan för att lämna det öfverenskomna beloppet, nekade denna helt enkelt att ta emot några pengar.

»Notarien behöfver dem själf,» sa' Fina.

»Men så ta' dem då!»

»Inte ett öre vidare. Notarien behöfver dem själf. Det var notariens goda hjärta, som från början ådrog notarien den här utgiften. Då hade herrn råd till det — nu — ja, notarien vet själf bäst, hur han har det!»

»Men flickan då?»

»Hon sofver godt som notarien ser. Hennes skall jag vaka öfver. Räcker det åt en unge, räcker det åt två.»

Och därvid blef det.

Men när Drake gick, kände han sig fatigare än någonsin. Han hade drömt sig mycket vackert om den där flickan, och nu stängdes dörren emellan hennes lif och hans. Hvarför?

»Notarien behöfver själf sina pengar!»

Efter ett halfår flyttade f. d. notarien Drake, utan att säga någon hvart.

Fintvätterskan bodde kvar ännu några år — så pass länge, att jag minns »Första oktober» som en vacker tio års flicka med ett par underbart mörkblåa, nästan svarta ögon och ett hår, som gnistrade som solstrålar, när hon skakade ut det kring axlarna.

Det var sorg i huset, när den unga, gyllene höstdagen flyttade — sorg i det stora huset, fastän hästhofven blommade gul nere i trädgården och vildgässen sträckte öfver staden.

* * *

Det var julafton många Herrans år efter — en vacker julafton med sakta dalande fingor, grandoft och bjällerklang.

Långsamt kom Drake gående.

Ären hade förändrat honom. Hans mörka hår var nu silfverhvit, dragen hade blifvit skarpa, gestalten en smula lutande, men blicken lyste lika varm, som när han för första gången syndade på vers.

Han hade nu slutat sitt arbete på redaktionen och var på väg hem.

Hem!

Det där lilla ordet trängde sig för ett ögonblick på honom, när han gick genom julgransskogarna på de öppna platserna eller

mötte glädjen i ett par strålande barnaögon.

Hans hem var ett stillsamt ungarls hem, där endast pendelurets jämna tick-tack afbröt tystnaden, där ingen kjol frasade, in tet skratt klingade.

Ensam hade han hittills gått sin väg genom lifvet, och ensam skulle han också skiljas från det.

Någon gång hade den guldhåriga lilla flickans bild som en solig sky glidit förbi hans minne. Hans hjärta hade gråtit tyst ett ögonblick — och så hade han med en suck lutat sig fram öfver arbetsbordet och avslutat den mening han börjat.

Arbete — arbete och efter arbetet hvilat. Det var allt.

Han stannade af gammal vana framför ett bokhandelsfönster.

Där utbreddes julen hela sin syndaflojd af litteratur. Det glänste af kloth i alla möjliga färger. Och bladguld det firade verkliga orgier.

Men jullitteraturen hade icke förmått att helt och hållet jaga den ädla fotografikonsten på flykten.

Där fanns hela den kungliga familjen, och där fanns också Anna Falk, den unga firade skådespelerskan.

Drake kom mycket väl ihåg hennes debut. Han hade själf recenserat den i sin tidning — en smula strängt, det medgaf han, men rättvist. Nu hade hon emellertid genom ett par roller svingat sig upp till publikens korade gunstling, och hennes triumfvagn rullade fram som på mjuka mattor, lastad med lager och rosor.

Drake fann henne en smula själfsvåldig som artist, men han kunde icke neka till hennes glänsande begåfning. Dessutom var det något i hennes uttrycksfulla ögon, som mot hans vilja kom honom att intressera sig för henne. Han tyckte sig ibland känna igen den där blicken.

»Hvar har jag sett de där ögonen?» brukade han fråga sig själf, när han satt på parketten med kikaren för ögat.

Men han fick aldrig något svar på sin fråga.

Det samma hände honom nu framför bokhandelsfönstret. Och han gick därifrån med hennes bild i tankarna.

Så kom han hem för att spisa sin julaftonsmiddag ensam som vanligt.

Men när han öppnade tamburdörren, slog det honom till möte en intensiv doft af vaxljus och gran.

Han stannade alldeles häpen.

Hade Kristin, hans gamla hushållerska, blifvit tokig, eller lekte hon barn på nytt?

Än värre blef det, när han kom in i salen.

Där stod bordet glänsande dukadt och för två! Det var ett öfverflöd af ljus, af doftande violer i höga kristallglas, och i ett hörn af rummet brann en den vackraste julgran.

Han kände inte igen sitt ungarls hem.

Det var som förklaradt.

»Hvad i Herrans namn är detta?» mumlade han.

Men svaret kom.

De tunga draperierna till hans arbetsrum slogs åt sidan — och i dörröppningen stod fröken Anna Falk.

Och med framsträckta händer och ett oemotståndligt leende på läpparna, fastän tårarna dallrade i hennes mörka ögonfransar, kom hon honom till mötes.

»Känner ni inte igen mig?»

Han stod med hennes händer i sina och såg forskande in i hennes ansikte.

»Minns ni då inte, ni, glömska människa?»

Minns ni inte Första oktober?»

Och han slöt henne i sina armar, som hade han återfunnit sin egen ungdom.

—

Prat och mat.

»Nå, kära Elinor, skall du komma med i Hyresgästföreningen?»

»Det beror på hvad den har till mål. Annars är jag ej med i någon sorts förening, man kan nog bli ensidig ändå.»

»Föreningen har — för så vidt jag vet — till mål att genom sammanslutning skydda hyresgästerna för omänskligt prejeri.»

»Om jag nu icke vore en kvarleva från den gamla tiden när kvinnan dömdes att tiga i församlingen och troligtvis i följd af bristande öfning totalt saknar kommandostämman, så skulle jag gärna vilja taga till orda i den frågan.»

»Gör det, gör det! Du har stora skäl, jag vet det. Tänk på förra vintern, när du inte kunde elda för än i november trots alla påminnelser att få rökgången omsedd!»

»Och fick till svar på en höflig fråga, när det skulle göras: när jag får tid! Den gången gick jag verkligen in i min ensamma kammare och läste igenom hyreskontraktet, och se där fann jag icke ett ord om att lägenheten skulle kunna bebos, men väl att den skulle lämnas i samma skick, att hyran skulle betalas på dagen och att, om så icke skedde, lägenheten skulle utrymmas. Jag hade skrifvit under ett kontrakt, där jag icke hade några rättigheter, men väl en hel mängd skyldigheter, hvilka uraktlåtande kunde sätta mig på bar backe hvilken stund som helst.»

»Ja, just så är det, och så *blir* det, om ingenting göres.»

»Så är det verkligen beskaffadt med kontraktet, men särskildt hvad min värd beträffar har han sin fördel af att vara human, så att för mig är ingen risk förenad med ett sådant kontrakt, men det är icke för alla så, och jag går gärna in på att något bör göras, hvilket jag mycket väl förstår, att du och din man anse er böra medverka till. Rättvisan fordrar det, just för deras skull, som icke kunna föra någon talan, och som sakna alla resurser att jämna ut svårigheterna. Likväl skulle jag vilja förorda rättvisa å ömse sidor. En hyresvärd som bygger nu, tillämplande alla tidens fordringar på bekvämlighet och elegans så som en förmögen hyresgäst önskar att hafva det, måste ju se till att få ränta på det använda kapitalet, och med nuvarande arbetslöner blir detta kapital stort nog. Den hyresgäst som icke har råd att bo elegant, bör således nöja sig med att bo väl, och den som icke har råd att bo väl, får vara glad att bo snyggt. Men där är också gränsen, under hvilken ingen borde behöfva gå — och likväl, när en fattig arbetare får af brist på tarfliga, billiga, snygga bostäder nöja sig med att betala 200 kronor för ett rum, som saknar eldstad och delvis tapeter, som nyligen en tidning beskrifvit, *då* är det ocker, och sådant bör beifras.»

»Det är så, och i detta fall är det som människovännerna hafva allt skäl att arbeta af alla sina krafter för att ävågbringa ett bättre tillstånd.»

»Ja, just rättvisa är det som hvar och en bör utöfva. Allmosor, de må nu koketteras ihop på bazaren eller skramlas ihop på andra nöjsamma sätt, passa icke för det svenska nationallynet med sin ihärdiga själfkänsla, hvilken satts på ett hårdt prof af all den modernt hänsynslösa så kallade välgörenheten.»

»Denna välgörenhet tyckes dock så väl behöfvas.»

»Den behöfs, men icke såsom tidsfördrif och därtill hörande samtalsämne. Hjärtat krymper samman vid dessa högljudda föredrag om nöden och dessa skrytsamma hopsammieringar med rubrik: »mina fattiga» och detta bedömande af deras åtgärder, som alltid ogillas, emedan de ses genom förvillande glas i missvisande perspektiv. Kärleken gömmer det späda barnet med alla dess svagheter undan det skarpa dagsljuset och den kalla stormvinden vid skyddande moderlig barm och närar dess krafter smånningom, men oafåtligt, på det att barnet må växa till och snarast möj-

ligt bli oberoende af denna hjälp och detta skydd. Kärleken hänar och kränker icke, för icke svagheter till torgs och underhåller dem icke af klemmande själfvisk ömhet, för att icke skapa vanföra krymplingar.»

»Ja, det är just så du skulle tala, det är så sant.»

»Nej, jag skall icke tala, vi hafva mycket för mycket af tal, vi behöfva tyst eftertanke, tyst bön, tysta gärningar, tysta jämförande spegelbilder. Om det vore jag som behöfde hjälp — och jag behöfver *alltid*, förr eller senare, hjälp — hur ville jag bli bemött? När en gammal, fattig, sjuk människa icke kan uppbara lifvets börda, utan kastar den af, må då hvarje hem se till, om icke en lyxartikel uppfyller den vrå, som kunnat och bort erbjudas åt denne *broder*. Hvarje sådant dödsfall är en skamfläck på ett samhälle som kallar sig kristet. En skamfläck för hvar och en som tillhör detta samhälle.»

»Vi hafva kommit från ämnet.»

»Nej, vi komma åter till utgångspunkten genom att foga länk i länk af den sociala frågan, ty hvarje människa utgår från ett hem och måste återgå till ett sådant, eller...»

»Det är nog så. Snygga bostäder för måttligt pris måste finnas, om verkligt välförstånd skall prägla ett samhälle.»

»Men det är nu icke nog med att snygga bostäder anskaffas, de måste äfven underhållas snygga. För en person eller flere, som måste hushålla i ett enda rum, äro t. ex. tapeter icke lämpliga. De blifva osunda och falla ifrån genom fukten, som ovillkorligen uppstår af matlagning, äfven den omtänksamaste. Ett sådant rum borde alltid oljemålas eller oljestrykas för att kunna tvättas i sin helhet. Det kan af hyresgästen sedan göras prydnadigt med taylor eller annat.»

»Ja visst! Och detta borde öfvervakas, ty det är ju så att den ene hyresgästen vill och kan hålla snyggt, men grannen ointetgör hans bemödanden genom motsatta vanor.»

»Detta öfvervakande kan ej ske, utan att ingripa för mycket på hemmets fridlysta område, men trappor och förstugors rengöring borde ej lämnas åt hyresgästernas olika begrepp om snygghet, utan vara hyresvärdens egen sak liksom *all* renhållning inom gården.»

»Du har tänkt öfver saken.»

»Om jag tänkt... Men jag har också tänkt på, att vi nu kunna behöfva en kopp kaffe, ty näst hem är det mat och dryck, som höra till ordningen. Gud gifve, att ingen saknade det nödvändigaste! Häli till godol!»

A. M.

Tjänarinnefrågan.

»Ej blott dygdigt, utan kristligt».

Tjänarinnefrågan har varit afhandlad i några nummer af Idun, i det man framhållit matmödrarnas säkerligen ofta förbisatta plikt att vårda sig om sina tjänstflickors moral och sedliga lif. Husmödrarna manas att behandla sina jungfrur som barn i huset, att uppfostra de egna barnen till aktning för den tjänande klassen, att själfva föregå med godt och dygdigt exempel. Jag vågar tvifla, huruvida alla dessa försiktighetsmått äro tillräckliga för danandet af en verkligt sedlig karaktär, d. v. s. en som inom sig bär den moraliska motståndskraft, som kan öfvervinna de mångahanda frestelser, hvilka möta särskildt den unga tjänarinnan, när hon skyddslös kastas ut i kampen för tillvaron.

Ni har måhända lyckats inpränta hos er tjänstflicka, att *ni* ej tycker om att hon t. ex. springer ute sent om kvällarne, och hon efterkommer edra maningar af fruktan att göra er emot. Detta är ju ganska snällt, alla jungfrur ha minsann ej så mycken aktning för sina husmödrar, att de af fruktan att misshaga dem skulle vilja försaka några nöjen, men — är det något riktigt djup, något riktigt värde i den sedlighet,

ni så lyckats inplanta hos den unga kvinnan? Jag vågar svara: nej! Kommer hon under en mera slapphänt matmoders ledning, afkläder hon sig åter, om hon är svag, denna anständighetens klädebonad, och hvad har ni då vunnit med alla edra föreställningar och förmaningar?

Visa, okända stockholmsfruar, det är en stor sak, att I han öga för edra jungfrurs moraliska välfärd, men jag djärfves betvifla, att I vinen det mål I eftersträfvat på den väg, som i edra artiklar antydt; må det tillåtas mig att föreslå en annan väg för det målets ernående: uppfostran edra tjänarinnor till *gudfruktiga* människor! Säg ej till din tjänsteflicka: »var anständig, ty så vill jag ha det,» utan säg till henne: »var anständig, ty så vill Gud ha det. Han förbjuder osedligheten och skall straffa den.» Endast en på kristlig grund hvilande sedlighet har verkligt värde, ty den beror ej på tillfälliga omständigheter, den har kraft att motstå svåra frestelser, då den är moraliska polityren, jag nyss nämnde, snart nötes bort. Om ni har fått er tjänarinna att betänka, att det är syndigt, att det är skadligt ej blott för kroppen, utan för själen att föra ett osedligt lif, då har ni gjort mycket. Inte behöfver ni för att åstadkomma detta hålla långa predikningar för henne, ni skall föregå henne ej blott med dygdigt, utan med kristligt exempel, den atmosfär, i hvilken ni lefver, skall ej blott vara ren, den skall vara kristlig.

Och så skall ni göra ännu en sak. De som hittills hafva uttalat sig i tjänarinnefrågan hafva alla varit ense om, att jungfrurna behöfva, de som alla andra, ledighet till förströelse då och då; ingen vill väl opponera sig häremot, men jag skulle vilja tillägga ännu något: ni skall gifva dem ledighet att gå i kyrkan. Jag undrar, hur många fruar besinna, att deras tjänarinnor ha andliga behof, som böra tillfredsställas? Säkerligen äro de ytterst få, ty själfva känna de inga sådana behof, det ligger ej i tiden, man har så brådtom, man hinner ej tänka så långt. Och så få jungfrurna arbeta lika mycket på söndagarna, ja mer, ty i många hus användas dessa hvilans dagar, då både husbondefolk och tjänare kunde behöfva fasta ut, företrädesvis till bjudningar och festligheter. I som så behandlen edra tjänarinnor och dessemellan manen dem till dygd och sedlighet, I gören dem större skada än I anen, och I skolen få göra den förvånande och sorgliga erfarenheten, att edra maningar och varningar lämnas ohörda.

»Gifven dem ett hem,» manar en stockholmsfru, »behandlen dem som döttrar!» Detta låter vackert, och det vore ju förträffligt, om det låte sig göra, men jag undrar hur det tar sig ut i tillämpningen; du talar om att behandla tjänarinna som en dotter, vill du sällskapa med henne som med en dotter, vill du ställa henne på samma nivå som dina egna barn, eller hvad innebär det här talet om dottersförhållande? Det finnes mellan den bildade husmodern och den obildade tjänarinna en klyfta och den klyftan heter just bildning; man kan i teorien ta ett lätt språng öfver den, i praktiken faller det sig svårare. Öfverordnad och underordnad, så heta stenarna i den samhällsbyggnad som sekler timrat, bådadera äro nödvändiga, tages endera bort, ramlar byggnaden, hvarför skulle vi försöka att flytta om dem?

Jag kan ej inse, att det ideala förhål-

landet mellan husbonde eller husmor och tjänare består däri, att de känna sig likställda; består det icke fastmer däri, att bådadera förstå sin ställning och sina plikter gentemot hvarandra? Och dessa plikter, innebära de ej just detta, att husmodern behandlar tjänarinna kärleksfullt och vänligt och låter henne få, hvad hon behöfver för kropp och själ, samt att denna samvetsgrant fyller sina åliggeranden, befitande sig om en vandel, som är ingen till förargelse?

Jag har här djärfvt uttala mina åsikter i tjänarinnefrågan; jag är alldeles viss på, att många skola finna dem ganska orimliga, må de komma med sina invändningar, den välvilliga Idun öppnar nog sina spalter!

R. E.

«Blommor från Rivieran...»

Hösten har nu sköflat den yttre naturens prakt, och snart breder drifvan sin svepduk öfver jorden. I våra hem böra vi dock icke sakna blommornas poesi ens under den mörkaste och isigaste vinterdag, och vi behöfva det ej heller! Utom den grönska, som fönsterträdgårdens bladväxter bjuda, kunna friska sydlandska blommor när som helst smycka vårt middagsbord, spridande från sin vas de ljufvaste dofter. Detta tack vare nutidens snabba kontinental förbindelser och änke-fru Laura Lindholms i Genua vackra blomstermission.

Ja, vi tveka ej att kalla den en »mission», ty det är i dubbel bemärkelse en ädel uppgift hon fyller, då hon under kulna vintertider delar med af soligare breddgraders rikedom åt nordiska hem. Hennes lilla annons i Idun om »*Friska blommor från Rivieran*» skall därför äfven under nu ingående säsong, hoppas vi, förmå rätt många af våra läsarinna att offra den obetydliga skärfven för den vackra valutan. Alla som under de gångna åren anlitat fru Lindholms blomstersändningar, ha funnit sig högsligen nöjda och det har varit Idun en särskild glädje att verksamt kunna understödja denna sak.

Och härtill kommer, att den lilla förtjänst fru Lindholm kan bereda sig på sin »blomstermission» länder en make- och faderlös, af understöd och sympati väl förtjänat familj till godo. Vi ha just erhållit bref från en framstående norrman, som personligen känner till det Lindholmska hemmet i Genua och som i många år varit bosatt därnere. Han rekommenderar på det varmaste fru Lindholms blomsteraffär i Iduns hjärtegod läsarinns hägkomst och skriver bland annat:

»Då jag är öfvertygad om, att Iduns ärade redaktion äfven sätter värde på att känna de personer, som den understöder, kan jag icke af hålla mig från att berätta ett drag ur familjens lif, till hvilket jag varit vittne, och som i hög grad bevisar att dess medlemmar ha hjärtat på rätta stället. På mina dagliga aftonpromenader tittade jag då och då in till fru Lindholm, som bodde i närheten, hufvudsakligen för att höra, om jag kunde hjälpa henne litet med hennes affärskorrespondens. Jag träffade därvid också alltid de två äldsta döttrarna, som då brukade vara hemkomna den ena från sin läraryrkesyssla, den andra från sitt kontor. Under februari och mars i år såg jag emellertid aldrig till dessa två döttrar, och de kommo också ytterst sällan till vårt hem, där de eljes om kvällarne voro ofta sedda gäster. Flere gånger sporde jag modern, hvar döttrarna höllo hus, men fick alltid blott det svaret, att de voro upptagna. I april kommo de emellertid åter till oss och blefvo våra flitiga och med nöje sedda gäster. Någon vidare efterforskning angående deras långa uteblifvande anställde vi ej, men frampå våren fick ett af våra barn tillfälligtvis reda på sammanhanget och berättade oss, att de hade åtagit sig ett extra arbete om kvällarne för att därigenom förtjåna så mycket, att de kunde sätta modern i stånd att ånyo inlösa faderns grafplats, som nu var förfallen till indragning. Ett vackert drag af uppoffrande barnkärlek, ej minst då man tar hänsyn till, hur påkostande ett sådant flere timmars öfverarbete måste kännas för dem, som komma trötta hem från ett ansträngt dagsverke!»

Och sedan nu äfven Iduns läsarinna fått kasta denna blick in i det stråfsamma lilla hemmets lif vid fjärran kust, äro vi öfvertygade, att fru Lindholms blomstermission i vinter skall taga riktigt god fart, och att otaliga svenska hem snart skola fyllas af den ljufva doften från blomsterbarnen från Rivieran...

Litteratur.

Gamla Stockholm eller *Stockholm under medeltiden och vasatiden*. — Sommarens utställning är nu slut, är nu ett minne blott, men ett vackert sådant. Man dröjer ännu så gärna vid än den ena erinringen, än den andra från denna sommarstad, och man drager sig numera för att gå dit ut, blott för att slippa se den »förödelsens styggelse», som dess nedrivande måste framkalla. I stället framtager man då och då ett och annat synligt minne, t. ex. ett planschverk eller en bok, som berör utställningen eller någon del där af, och snart upprullas den ena välbekanta tafan efter den andra.

Nedskrifvaren häraf fick här om aftonen fatt i en bok med ofvanstående titel, och ehuru han läst den förut, genomgick han den med det lifligaste intresse ännu en gång sida för sida. Gamla Stockholm! Hvem minnes dig ej, du utställningens stora clou — om nu den i sig själf vällyckade utställningen egentligen hade behöft någon särskild sådan! Huru mängen angenäm stund hafva ej särskildt vi stockholmare, men säkerligen ock de flesta landsortsbor, som besökt utställningen, tillbragt inom dina murar! Och nu skall du tyvärr snart skatta åt förgängelsen.

Mindre underkastad denna än du torde dock greve F. U. Wrangels bok *Gamla Stockholm* eller *Stockholm under medeltiden och vasatiden* vara. Långt efter sedan de pittoreska, om just ej vidare bastanta murarna i utställningens Gamla Stockholm försvunnit, kommer nog greve Wrangels bok att finnas kvar. Och med tillhjälp af densamma kan ni, ärade läsarinna, när som helst frammana de kära bilderna igen. Och ej nog med detta »Gamla Stockholm för några månader». Ni finner i denna förträffliga bok en kortfattad, men intressant historik öfver det verkliga gamla Stockholm, sådant det tedde sig vid slutet af 1500-talet och dess förrinnan. Och en kunnigare och angenämare ciceron på detta område än greve W. torde ni näppeligen kunna få. Med en ovanligt grundlig kännedom om vår gamla intressanta hufvudstad förenar han en lätt och kåserande stil, som gör att man ej tröttnar på de skildringar, han uppdrager. Ungefär tre fjärdedelar af den mer än 100 sidor starka boken upptagas af skildringar från det äkta gamla Stockholm, under det den återstående fjärdedelen är ägnad åt en promenad genom det af arkitekten Fr. Liljekvist så genialiskt återuppbyggda Gamla Stockholm. Arbetet är pryddigt utstyrt och försedd med en mängd treffliga illustrationer. Har ni ej redan lagt er till med detsamma, bör ni oförtöfvadt göra det. Ni bereder er därigenom mängen angenäm stund och återför i ert minne på angenämaste sätt en af de vackraste sidorna af sommarens stora tilldragelse.

Ur notisboken.

Kvinnlig medaljör. Konungen har tilldelat fru Josefina Sandberg, som under en lång följd af år här i hufvudstaden utöfvat sjukvård, guldmedalj af femte storleken med kunglig krona, att i högblått band å bröstet bäras. Idun torde snart nog återkomma till den förtjänstfulla kvinnans person och verksamhet.

Fröken Julia Beck, vår kända textarinna och målarinna, vistas för närvarande på ett kort besök i Stockholm efter tioårig bortavaro härför. Fröken Beck återvänder om få dagar till Paris.

Prinsessan Karadja pascha, född Smith, änka efter aflidne turkiske ministern i Stockholm prins Karadja pascha, har anländt till hufvudstaden från sina gods i Holland.

En rysk kvinnlig läkare, fru Takké, född Lenivov, som aflagt examen vid medicinska fakulteten i Paris, har efter studier vid de olika gymnastikinstituten här på platsen skrivit en afhandling på franska om hjärtsjukdomars be-

handling med svensk gymnastik, hvilken afhandling utgifvits i Paris. Fru Takké hade i tisdags audiens hos konungen.

Signaturen C—e, den lyckliga prisvinnaren i täflingen om förslag angående utstyrelse af Iduns julnummers omslag för i år, har nu dokumenterat sig som fotografen fröken *Caroline Nilson*, Teckomatorp, Skåne.

Teater och musik.

Kungl. Operan. Operans celebra gäst, fru *Sigrid Arnoldson*, utförde i tisdags inför en lysande och fullsatt salong och i konungens närvaro ett nytt parti: *Margareta i Gounods »Faust»*. Med en viss spänning hade man motsett detta uppträdande, frågande sig, huru en Rosinas, Mignons och Lakmés typiska framställarinna väl skulle skiljas från en dylik, djupare, lagd uppgift. Medgifvas måste emellertid, att den begåfvade konstnärinnan även här lämnade en högst erkännansvärd prestation Öfver den fint utarbetade dramatiska framställningen hvilade all den flickaktiga vekhet och det jungfruliga behag, man väntar hos Gretchen, och även kyrk- och fångelse-scenernas lidelsefulla tempi funno väl träffande uttryck. Det vokala föredraget utvecklade naturligtvis särskildt sina intagande egenskaper i sådana nummer som tredje aktens juvelaria med dess fina koketteri, men även de våldsamt passionerade, i en helt annan riktning kräfvande delarne af det skiftande partiet fingo en kraftig tolkning, kraftig just genom sin i hvarje detalj väl beräknade konstnärlighet och till trots för allt mer eller mindre berättigadt tal om själva röstinstrumentets litenhet eller sprödhet. Det var med ett ord en vacker framgång, fru Arnoldson fogade till sina föregående, och publikens hyllning var både liflig och oförställd.

— **Första symfonikonserterna** ägde rum i lördags efter ett förträffligt program, hvilket som hufvudnummer upptog Mozarts klara, sköna och lättflytande symfoni i c-dur, den s. k. Jupitersymfonien. Densamma utfördes verkligen con amore af k. hoffkapellet, som denna afton stod under ledning af hr *W. Stenhammar*, hvilken nu för första gången och med tydlig framgång debuterade som orkesterdirigent. Den unge tonsättarens anförarskap präglades af en måttfull energi och ett noggrant aktgifvande på nyanser och tempi, Hr S. uppträdde denna afton även som tonsättare, i det hans symfoniska uvertyr »Excelsior» då för första gången utfördes härstädes. Det är ett godt arbete med något af wagnersk fläkt öfver sig, utan att på något sätt förfalla till eftertaning. Och den stegring, som rubriken angifver att stycket bör innebära, är väl och harmoniskt afpassad. Konserten inleddes med tvåne välbekanta och alltiid gärna hörda Wagner-nummer, nämligen det briljanta förspelet till »Mästersångarne» samt den utomordentligt härliga *Sigfridsdyllen*, för hvilka utförande k. hoffkapellet och den unge ledaren för aftonen förtjänade det bästa loford. Programmet utfylldes med en aria ur »Samson och Dalila» af Saint-Saëns, ganska värdadt, men något nervöst föredragen af fröken *Karin Olsson*, hvilken tyckes besitta en ganska väl skolad mezzosopran. Bifallet var hela aftonen särdeles lifligt från den till sista plats fullsatta salongen.

Önskligt vore, att dessa symfonikonserter återkomme litet oftare och mera regelbundet, än som varit fallet under de senaste åren. Likaså anse vi den förhoppningen berättigad, att något större planmässighet måtte ingå i programmets utarbetning.

— **Första abonnementsföreställningen** för säsongen gafs å k. operan i går, hvarvid »Trollflöjten» uppfördes med delvis ny rollbesättning. Vi torde återkomma härtil i nästa nummer.

Första kammarmusiksoarén för innevarande säsong gafs i måndags, då *Aulinska kvartetten* på ett sätt, som väl motsvarade det anseende, den vetat försäffa sig, inledde sitt elfte musik-år. Om man ock kände sig en smula besviken i sina förväntningar på programmets första nummer, ryssen Borodins stråkkvartett n:r 1, a-dur, så måste dock erkännas, att den som nyhet försvarede sin plats på programmet. Den föreföll emellertid väl tam och innehållslös, men den hade i utarbetningen beaktansvärda förtjänster. Många svårigheter förefunnos i tekniskt hänseende, särskildt i scherzot med dess flageolettsats, men de öfvervunnos i allmänhet väl af de

utförande. Kom så Brahms' oförlikneliga piano-kvintett, op. 34, f-moll, ett af den moderna kammarmusikens allra förnämsta verk. Här kom publiken genast i stämning, och med andlös spänning följdes den ena satsen efter den andra. Kvintetten, i hvilken hr Stenhammar med vanlig säkerhet och finess utförde pianostämman, erhöill i sin helhet ett aldeles briljant utförande och väckte formlig hänförelse. Föga mindre lifligt var bifallet efter Haydns klangsköna och glädtiga stråkkvartett, n:r 5, d-dur, som avslutade den lyckade soaren och i sin mån bidrog att göra densamma till en god början på det nya verksamhetsåret.

Musik- och Bellmansafton gifves i dag fredag i Vetenskapsakademiens hörstal af hr *Sven Schölander*, och mera behöfver ej sägas, för att publiken skall till sista plats hörsamma den populära sångarens inbjudning, helst som både det gamla och det nya som bjudes är af godt slag.

Filharmoniska sällskapet har börjat sitt nya arbetsår med ledsamheter af flere slag. Den förra styrelsen har afgått, och svårt tyckes vara att erhålla en ny. Och hr Hedenblad, som vid valet till dirigent för året lyckades erhålla majoritet, har nu ställt sin plats till sällskapets föfogande. Vi hoppas emellertid för sällskapets egen skull och för musiklivet i vår hufvudstad, i hvilket Filharmoniska sällskapet ju dock gjort en god insats, att verksamheten måtte kunna fortgå i östördt lugn. Vi undra ock, om ej nu tiden vore inne att gifva hr *Andreas Hallén*, sällskapets stiftare, välförtjänt upprättelse genom att utse honom till dirigent. Han är dock en alltför framstående kapacitet, för att sällskapet skulle anse sig hafva råd att undvara honom. Det vore nog den rätta lösningen.

Statshemligheten.

Bagatell af *Petrus Hedberg*.

En god fe måtte hafva stått vid baron Carl Edvin von Waldheims vagga, ty allt hvad högst skattas i lifvet: förnäm börd och rikedom samt längre fram i tiden höga ämbeten och utmärkelser hade fallit på hans lott. Som ung student hade han i Jena blifvit närmare bekant med en medlem af furstehuset i hans lilla hemland, den med honom nästan jämnåriga prins Wilhelm, och mellan de båda unge männen hade oaktadt skillnaden i rang uppstått en den intimaste vänskap.

Prinsens utsikter att en gång få bestiga sina faders tron voro ringa, då ej mindre än tre närmare arfsberättigade furstar stodo mellan honom och den, men han hade ej vistats många månader i Jena, förrän två af dem, fader och son, ryktes bort af klimatfeber under ett besök i Nizza, och som den tredje redan var något till ären och därtill sjuklig, började prins Wilhelm och hans vän redan räkna med möjligheten af en ärofull och dådrök framtid.

En natt väcktes von Waldheim genom häftiga bultningar på porten, och en stund senare trädde prins Wilhelms kammartjänare in till honom med bud, att baronen skulle genast infinna sig hos prinsen.

»Hans höghet är väl icke sjuk?» frågade von Waldheim orolig.

»Nej, herr baron,» svarade kammartjänaren, »men jag förmodar, att hans höghet har erhållit viktiga underrättelser — en kabinettskurir har nyss anländt från Hessau.»

Då Waldheim trädde in till prinsen, kom denne emot honom med en allvarlig, nästan högtidlig min och sade:

»Jag har nyss erhållit underrättelse, att furst Adolf plötsligt afdit efter ett slaganfall.»

»Då är du — åh, tillåt, ers höghet, att jag får vara den förste, som önskar er all lycka och framgång.»

»Tack, Edvin! Ja, jag är viss om, att lycka och framgång skola följa mig, om du lofvar att stå mig bi och vara min högra hand. Tag nu först raskt din examen och kom sedan till Hessau och blif min privatsekreterare, tills vi få ett passande ämbete åt dig.»

Nära tjugu år hafva gått, sedan furst Wilhelm besteg tronen, och under den tiden har baron von Waldheim raskt avancerat och har redan några år varit den främste mannen vid furstens rådsbord. Han har ock, då vi återtaga tråden

af vår berättelse, varit gift i fem år, och en liten baronessa, den lilla älskliga, ljuslockiga Wanda har blifvit nog gammal för att en dag med det största intresse höra dadda berätta, att Gud om natten hade kommit till hennes mamma med en liten bror.

»Ja, men fy då, dadda, hva' du va' styggt, som inte väckte mig, så jag fick se Gud!» utbrast lilla Wanda förnumstigt.

Lillans allra käraste leksak var en liten silkesmjuk kissunge med de allra djupblåaste ögon och en den mest förtjusande lilla nos. Salarna och rummen i hela den eleganta våningen genljödo hela dagen af Vandas förtjusta jubelrop åt »tisses» alla krumprång och lekfulla rörelser. Men en dag blef det svår sorg: kisse blef sjuk. Då baronen på middagen kom hem efter en flere timmars viktig rådslägning på slottet med fursten och sina ämbetsbröder — det var kort före utbrottet af kriget 1866 mellan Österrike och Preussen, och det gällde för de smärre tyska staterna att afgöra den för hela deras framtida väl eller ve viktiga frågan om att sluta sig till den ene eller den andre af de båda kämpande parterna — fann han sin lilla älsklige aldeles upplöst i sorg.

»Pappa, pappa!» ropade hon mot fadern, och tårarna runno tät, tät utför det lilla väta, blötsande ansiktet, »tisse a' suk — tisse a' suk!»

»Det var för väl att du kom hem, Edvin,» sade friherrinnan tyst; »jag har varit aldeles rådlös med henne en stund — hon tar så förfärligt illa vid sig, att jag är riktigt orolig. Jag har försökt allt möjligt för att distrahera henne, men ingenting hjälper. Hennes lilla varma hjärta måtte pinas aldeles utsägligt af att hennes kära lekkamrat mår illa, och nyss var hon så utom sig, att hon fick ett anfall nästan som af spasmer. Hvad i all världen ska' vi ta oss till?»

»Si så, min lilla flicka!» sade baronen; »gråt inte nu, ska' du få en annan kissunge i stället, och pappa och mamma och lillan ska' fara och se på de många granna soldaterna ute på Grüne Wiese och på alla de vackra häst...»

»Nej, nej, nej!» ropade den lilla med allt mer stegrad lidelse. »Lillan vill inte si tollaten, lillan vill inte si hättana! Lillan vill inte fara bort från tissungen! Åj, åj, åj, hva' tissungen a' suk! Pappa, pappa, pappa, hjälp tissungen, så att han inte få vala suk!» Och hon kastade sig med ett nytt utbrott af hejdlös gråt öfver den lilla bädd, på hvilken kattungen skålvande och med slutna ögon låg under ett sidentäcke.

»Ge henne en opiebaka, så hon somnar,» sade baronen tyst till sin hustru.

Vanda hade knappt hunnit somna genom opiats inverkan, då kissungen efter några häftiga ryckningar skildes hädan.

»Det var väl att det blef slut på det lilla kräkets plågor,» sade friherrinnan; »men, Edvin, tänk när lillan vaknar och kissungen är borta!»

»Vi måste genast skaffa en annan kattunge,» sade baronen, som nu var fullt lika orolig som sin hustru.

»Men jag är rädd, att hon märker skillnaden — hon har så noga studerat honom och hundratal gånger räknat opp för mig hans hvita strumpor på framfötterna och grå strumpor på bakfötterna och hela toaletten i öfrigt, att hon nog inte så lätt låter narra sig.»

»Då måste vi laga, att vi få en kattunge, som är så lik den här som möjligt. Låt Anton genast gå ut i sta'n...»

»Anton, käre Edvin! Du har ju gifvit honom ledigt i dag, så han skulle få gå hem till sin sjuka mor.»

»Ja, det var sant det! Nå men Gretchen då?»

»Ack så illa! Jag låt henne följa honom — de äro ju kusiner, hans mor är hennes moster, och som du vet hålla de af hvarandra och ville nu, att den sjuka skulle välsigna deras förening...»

»Så be vi dadda då, att hon går.»

»Det är som förhäxadt! Dadda har vrickat sig i foten på förmiddagen och ligger nu med kallvattenomslag om den och kan inte röra sig ur fläcken.»

»Nå, än kokerskan då?»

»Henne har jag skickat ut till skogvaktarebostället för att söka få tag i något vildt till vår bjudning i morgon.»

»Det var då bra förgärligt! Men en kattunge måste vi ha. Jag får ge mig ut själf och söka få fatt i någon. Vänta — hvarest var det som jag här om dagen just såg en, som var aldeles lik den här? Det måtte ha varit — ha varit vid Nygatan — ja, just där var det, i det lilla röda huset, där det alltid står så vackra blommor i fönsterna. Där låg här om dagen en hel kull

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1.

Ringar,
Broscher,

Armband,
Kedjearmband,

Kedjor,
Nålar,

Silfverarbeten,
Bordsilfver.

Modernast!
Solidast!
Billigast!

Bref besvaras omgående.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur

Bendix, Josephson & Co., 17 Regementsgatan

kattungar och kraflade i sanden på gården, då jag gick där förbi, och en af dem var förvillande lik den här.

»O, Edvin, om du ville det, vore du bra snäll!» »Ja, det kan inte hjälpas.»

»Men huru skall du kunna bära honom?» Jag tar min dokumentväska. Det är bäst att jag tar med mig den här stackarn på samma gång, så är han borta ur huset, och jag kan då jämföra dem med hvarandra.»

Baron Valdheim lade ur väskan de papper han tagit med sig hem från rådplåningen på slottet, läste in dem i sin sekretär, lade in den döda kattungen i väskan och begaf sig skyndsamt åstad.

De som mötte honom med den för alla hessauer välkända dokumentväskan i handen, vände sig om och sågo på honom med bekymrad uppsyn.

»Nu måste det vara något mycket viktigt på färde, då baron von Waldheim ser så nedslagen och allvarsam ut och har så förtvifladt brådtom, han som annars alltid är så lugn och behärskad,» sade en.

»Jojo, det är nog så,» sade en annan. »Han har väl fått några viktiga depescher, som han skall upp till fursten med. Kanske de stats-hemligheter han nu bär i väskan just är afgörande för, om vi ska bli preussare eller österrikare.»

En skomakarpojke kom dinglande med ett par nyhalsfulade stöflar och hvisslande slagdången för dagen. Då han hunnit i närheten af den mäktige herrn, föll det honom in att en stund gå i takt med honom, hvarför han, fortfarande under full orkester, rangerade sig tätt bakom baronen och halfskuttande tog ut stegen för att hinna med i den forcerade marschen. Plötsligt tystnade han midt i en överdådigt vacker drill, knep ihop ögonen och plirade, och så lade sig ett bredt grin öfver hela hans ansikte. Han hade upptäckt en den näpnaste lilla burriga kattungesvans, som stack fram ur baronens väska! Det var som om han med ens hade fått de våldsamaste magknip; han kröp ihop som en panter färdig till språng, hållande båda händerna på magen, han rätade ut sig igen och tog ett skutt, så att stöflarna beskrefvo väldiga storcirklar i

luften, hela hans varelse var ett enda hejdlöst jublande skratt, och midt under allt detta vinkade han allt hvad han förmådde åt alla i närheten för att göra dem uppmärksamma på kattsvansen. Den ene efter den andre sällade sig till pojken, och snart hade baronen ett helt följefter sig af ifrigt gestikulerande och hviskande och skrattande medborgare, mest tillhörande den yngre generationen.

»Tyst för katten! Det är fråga om en stats-hemlighet!» hviskade en vitzare.

Baronens väg ledde honom tätt förbi slottet. Där råkade furst Wilhelm i detsamma just titta ut genom ett fönster och fick sikte på det besynnerliga uppträdet. Han hade nyss erhållit en viktig depesch från Berlin, om hvilken han ville konferera med baron von Waldheim, hvarför han befallde en page att springa efter honom och anhålla, att han måtte komma upp på slottet.

»Ursäkt mig, käre Edvin, att jag besvärar dig igen,» sade fursten, »men jag önskade gärna tala med dig om den här depeschen, som just nyss anländt från Berlin. Har du den förra till hands?»

»Ja, den är nere på mitt arbetsrum — jag skall gå efter den.»

Medan baronen var borta, gick fursten af och an på golvet, försjunken i tankar. Huru det var, kommo hans ögon att falla på dokumentväskan, som baronen lämnat kvar stående på en stol.

»Hvad nu? Hvad är detta?» mumlade fursten, då han såg ett litet ludet, spetsigt föremål sticka fram ur henne. Som han var något närsynt, lutade han sig ned för att taga föremålet närmare i betraktande. Sannerligen var det icke en liten luden svans! Knäppet på väskan hade gått upp, så att hennes båda halfvor stodo på glänt. Han förde dem försiktigt litet mer åtskilda, och där låg — ja, verkligen låg där inte en liten död kattunge! Furst Wilhelm såg genast helt häpen ut, men så började hans mun dragas sig till ett leende, och då han erinrade sig det uppträde nere på Slottsplanen, som han nyss hade bevittnat, och nu förstod orsaken, brast han ut i ett hjärtligt skratt. Hvad i all världen kunde meningen vara med allt detta? Han skrattade så, att han måste kasta sig ned i en soffa.

Baronen stannade förvånad vid dörren, då han kom tillbaka. Hvad kom åt hans härskare? Han hade nyss sett honom så allvarsam och så helt upptagen af viktiga statsangelägenheter, och nu fann han honom så munter och uppsluppen som på den gladaste »kommers» i Jena!

Sedan furstens oförklarliga munterhet lagt sig och de en stund samtalat med hvarandra om depeschen, sade fursten helt oförberedt:

»Men, käre Edvin, hvad i alla dagar har du i väskan?»

»I väskan!» upprepade baronen bestört. »Huru vet du — på tu man hand duade de alltid hvarandra — huru vet du —? Ah, jag ser — svansen sticker fram!» Och nu redogjorde han för beskaffenheten af det ärende, hvori han var stadd.

Fursten, som så väl kom ihåg, huru lifligt han tagit del i sina egna barns fröjder och sorger, medan de voro små, fattade ögonblickligen situationens hela allvar, leendet försvann med ens från hans läppar, och han yrkade ifrigt, att baronen genast skulle fortsätta sin kärleksmission. »Men läs igen väskan först!» tillade han leende.

När lilla Wanda vaknade, låg »tisse» och sof bredvid henne, men nu var det icke tid att soffa längre, nu måste »tisse» upp och springa efter ett nystan och dansa omkring efter sin lilla stubbsvans, och åter ljöd lillans glada, jublande, klingande skratt genom rummen till hennes föräldrars stora glädje.

Innehållsförteckning.

Anna Lang-Wolseley; af H. V. (Med porträtt.) — Kring aftonbrasan; poem af Ernst Högnan. — Bosättning: parallell af Knut Stenson. — Stor litterär pristäffning för Iduns romanbibliotek — »Första oktober»; skiss för Idun af Daniel Fallström. — Prat och mat; af A. M. — I tjänarinnefrågan: »Ej blott dygdigt, utan kristligt»; af E. E. — »Blommor från Rivieran...» — Litteratur. — Ur notisboken. — Teater och musik — Stats-hemligheter; bagatell af Petrus Hedberg. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Uti din barndoms lugna dagar,
När allt var ljusst och glädt och godt,
Jag var dig kär, fast nu du klagar,
Att stenar, icke bröd du fått.
Hur lätt det ondas makt betvinga,
Hur lätt emot en värld man stred,
Hur lätt till ärans höjd sig svinga,
Men ack! Hur lätt att falla ned!
Och hvad är jag, när åren svunnit,
I ålderdomens sena höst?
Ett grusadt hopp, en dröm, som
                                hunnit
Att drömmas slut i sviket bröst!

Ett mått, som nu ej finnes mera,
Men som man ständigt med sig för.
Ett namn på två, men icke flera.
Hvaraf man ofta strumpor gör.

Hvad uti skolan var det bästa.
Och hvad för det man hade då.
Och hvad i skolan var det värsta.
För det, hvad man har nu också.

En som sitt bo på berg bereder.
En som har skarpa klor minsann.
En som i smuts sin sängplats reder,
Och som är lat som ingen ann'.

En inkomst, staten ej vill mista.
Ett tal af tvänne siffror gjordt.
Hvad plägar gömmas uti kista?
Hvarmed ibland man stöflar smort.

Ett lifsbehof. Hvad båten hade.
Ett villkor för allt lif på jord.

Hvad pappa vred åt friarn sade.
Hvad finnes på ett smörgåsbord?

Hvad jungfrun alltid skulle vara;
I gamla visor nämns hon så.
Hvarpå hon bodde. Dödlig fara.
Om man är hvad? man knappt kan gå.

Ett namn historien ej vill mista.
Ett rofdjur. Sittplats. Husdjur.
                                Mått
På bräder. Bit af tyg, den sista.
När hvad är godt, är allting godt?

Rosette.

Charad.

Mitt första i Italien
Med lätt besvär du finner.
Mitt andra önskar gärna den,
Som rikedomar vinner.
Ja, äfven från en hungrig själ
I fart vid middagsbordet,
När till det smakar gommen väl,
Man ofta hör det ordet.
Mitt tredje blott den lille ge
(Onödigt råd att gifva),
Så skall du också snart få se,
Hur frodig han skall blifva.
Mitt hela är till fornen rundt.
Dess värde nog du känner,
Betraktas ock som mycket sundt —
Nu slutar jag go' värner.

Moster Lisa.

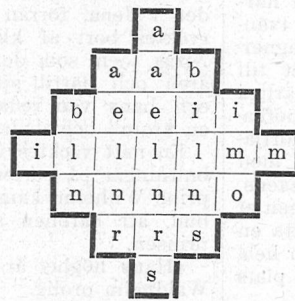
Aritmorem.

8, 5, 2, 11 = stad,
9, 8, 3, 1 = kräldjur,
9, 1, 2, 7, 12, 11 = föra oljud,
1, 3, 2, 9 = religiös symbol,
10, 5, 4, 11, 2, 1 = härskare,
6, 7, 2, 1, 11 = fågel,
2, 3, 9 = blomma,
2, 3, 10, 11, 12 = tids-fördrif,
1, 2, 7, 10 = maträtt,
5, 2, 3, 4 = del af ett ur,

1, 2, 11, 12, 9 = prydnad,
7, 2, 6, 11 = fågel,
1, 7, 2, 4, 11 = del af frukt,
10, 11, 2, 9 = planet,
8, 7, 9 = gränisar till vatten,
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 = titel.

Ninne.

Diamantgåta.

- 1) bokstaf,
- 2) stämma,
- 3) tungt att bära,
- 4) »smörjelse»,
- 5) mansnamn,
- 6) harmoniskt,
- 7) bokstaf.

Maj.

Konsonantförändringsgåta.

Med **h**, först, jag har både ben och skinn.
Med **k** man mig artigt ber stiga in.
Med **l** är, om sommaren, jag grön och sval.
Med **p** kan jag räknas i tusental.
Med **r** — se på osten och månen — just så.
Med **s** pass, där gladlynta småbjöjor gå.

Vera.

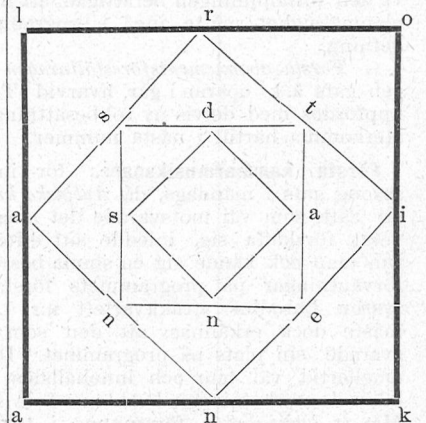
Gissa!

Med två **l** varelse på tvänne ben — med ett **l** dödsverkyg.
Med **d** en som har hufvud — med **p** något som har suttit på ett hufvud.
Med **i** ett land — med **t** del af ett träd.
Med **m** en fisk — med **v** en dryck.
Med **a** ett fluidum — med **i** ett föräldradt mynt.

Fix.

Lösningar.

Sifferlogogryfen: Solfjäder; solf, lord, sold, släde, loj, ros, ofärd, flod, fläder, eld, ed, räls, Frej, ofred, ord säd, läder, fejd, os.
Ifyllningsgåtan: Elias Sehlstedt; 1) Beryll, 2) Kalmár, 3) Peking, 4) Gustaf, 5) syrgas, 6) sydst, 7) Helena, 8) Laholm, 9) klocka, 10) sekund, 11) ättika, 12) fredag 13) Hildur, 14) struts.
Anagrammet: Priska, kapris, spikar, sikpar, piskar.
Kvadratuppgiften: Karolina, Tisnaren, sandsten.

Kaffe,

patentrostad och konserveradt i enl. med Professor Liebigs metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: Java, Mokka, Plantage m. fl.

Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Sthlm.

Förädlade Kaffetillsatser, analyserade af Dr Setterberg och Ingeniör Landin. Gör kaffet homogent, välsmakande, sundt, närande och billigt. Begär hos er närmaste handl. Kronkaffe och Utställningskaffe.